

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Barneveld

Onderzoek gemeente

Rapport onderzoek naar vve en kinderopvang.

Datum vaststelling: 8 maart 2019

Samenvatting

De gemeente Barneveld doet mee aan een onderzoek. Aangezien we een nieuwe manier van werken uitproberen, noemen we dit een pilot. De pilot heet: Herijken toezicht voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang.

We beschrijven in dit rapport hoe de gemeente samenwerkt met de kinderopvangorganisaties, de schoolbesturen en de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) om de peuters en kleuters in de gemeente gelijke kansen te geven zich te ontwikkelen. Ook onderzoeken we of de gemeente Barneveld zich houdt aan de wetten die gaan over de kinderopvang en het onderwijs. Daarnaast hebben we enkele kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van de basisscholen onderzocht om te zien of zij voldoende kwaliteit bieden.

Beeld van de samenwerking aan kwaliteit van vve en kinderopvang binnen de gemeente

De gemeente Barneveld, de kinderopvangorganisaties en de schoolbesturen willen samen de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie en de kinderopvang vergroten. Daar hebben ze met elkaar ook afspraken over gemaakt. Niet alleen over hoe ze peuters en kleuters met een achterstand zo goed mogelijk ondersteunen zodat zij mee kunnen doen in groep 3 van het basisonderwijs. Maar ook hebben ze afspraken gemaakt over het samenwerken van de peuteropvang met groep 1 en 2 van de basisschool.

Het samenwerken lukt goed

De betrokkenen zijn het er over eens: het is belangrijk om precies te weten wat we willen bereiken en hoe we dat kunnen laten zien. Dan is de kans groter dat het in Barneveld nog beter wordt voor peuters en kleuters met een achterstand. Alle partijen zijn tevreden over de samenwerking met de gemeente. Ze vinden ook dat de gemeente nog meer dan nu aan hen mag vragen wat ze bereiken met de peuters en de kleuters.

Wat gaat goed bij vve?

De gemeente heeft goede afspraken over welke peuters en kleuters vve nodig hebben. De gemeente vraagt aan de voor- en vroegschool om zo goed samen te werken, dat de peuter als hij of zij naar groep 1 gaat zich daar helemaal thuis voelt en lekker kan leren. Als ouders hulp nodig hebben om hun kind te stimuleren in de ontwikkeling, dan

Gemeente: Barneveld

Gemeente nummer: 0203

OAB-budget gemeente 2018:
€ 662.612

Aantal houders in de gemeente
zonder voorschoolse educatie: 1

Aantal houders in de gemeente met
voorschoolse educatie: 6

Aantal kinderdagverblijven in de
gemeente: 30

Aantal kinderdagverblijven
met voorschoolse educatie in de
gemeente: 20 (peuteropvang)

Aantal kindplaatsen kinderopvang in
de gemeente: 2043

Aantal schoolbesturen in de
gemeente: 10

GGD-regio: Veiligheids- en
Gezondheidsregio Gelderland
Midden (VGGM)

zorgt de gemeente er voor dat zij aan activiteiten mee kunnen doen die het beste bij hen passen.

Wat moet beter bij vve?

De gemeente voert haar taken prima uit. We hebben geen onderdelen gezien die beter moeten.

Wat kan beter bij vve?

De gemeente kan soms nog beter aangeven aan de kinderopvangorganisaties en schoolbesturen wanneer zij tevreden is.

Vervolg

Het is niet nodig om herstelafspraken te maken met de gemeente.

Wat gaat goed bij kinderopvang?

Alle taken voor kinderopvang binnen de gemeente zijn in handen bij één persoon. Deze verantwoordelijke persoon heeft hiermee overzicht over alles wat er moet gebeuren op het gebied van kinderopvang.

Binnen de gemeente Barneveld zijn er korte lijntjes met de kinderopvangorganisaties en de GGD toezichthouder. Als er wat is, wordt snel helder wat er aan de hand is en hoe dat ook weer zo snel mogelijk kan worden opgelost.

Wat moet beter bij kinderopvang?

De gemeente voert haar wettelijke taken voldoende uit. Er bestaat geen aanleiding om vast te stellen dat er iets beter moet.

Wat kan beter bij kinderopvang?

We hebben voor de gemeente Barneveld geen aandachtspunten voor verbetering.

Vervolg

Het is niet nodig om herstelafspraken te maken met de gemeente.

1. Opzet onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs houdt zowel interbestuurlijk toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) als interbestuurlijk toezicht op kinderopvang. Ook zijn wij eerstelijns toezichthouder bij voorschoolse educatie op de kinderdagverblijven en vroegschoolse educatie in de groepen 1 en 2 van de basisscholen.

Wij onderzoeken een nieuwe werkwijze waarbij het gemeentelijk onderzoek vve wordt gecombineerd met het toezicht op de wettelijke taken van kinderopvang. Deze onderzoeken leiden tot een gecombineerd rapport, waarin we de bevindingen van zowel vve als kinderopvang opnemen.

Naast de toetsing op de wettelijke voorwaarden schetsen we gemeentebreed een beeld van de visie, de sturing en het zicht op de kwaliteit van vve en kinderopvang. Daartoe voeren wij gesprekken met de betreffende beleidsambtenaren van de gemeente, schoolbesturen, houders van kinderopvang en de GGD. Dit onderdeel richten wij niet op toezicht, maar op het verkrijgen van inzicht. Wij doen dit ook om bij het College van B&W van de gemeente terug te leggen hoe de verschillende spelers in het veld aankijken tegen de kwaliteit van vve en kinderopvang.

Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van drie soorten onderzoeksvragen:

1. Zicht en sturing

- Wie heeft zicht op de kwaliteit van vve en kinderopvang in de gemeente en wie stuurt/sturen daarop?
- Hoe vindt verantwoording plaats over de gerealiseerde kwaliteit?
- Hoe werken de partijen in de gemeente samen aan kwaliteit en kwaliteitsverbetering?

2. Samenwerking

- Wat is de relatie tussen de samenwerking in de gemeente en de kwaliteit van vve en kinderopvang op de locaties?

3. Wettelijke vereisten

- Voert de gemeente de taken uit rond vve en toezicht en handhaving kinderopvang?
- Voldoet het beleid aan de wettelijke bepalingen?
- Waar liggen de mogelijkheden voor verbetering?

Het gehele onderzoek noemen we de pilot 'Herijken toezicht vve en kinderopvang'.

De inspectie heeft dit pilot onderzoek uitgevoerd bij de gemeente Barneveld.

Werkwijze

Het onderzoek is voor vve uitgevoerd op twee niveaus: op gemeente en op locatieniveau. Het onderzoek is voor kinderopvang uitgevoerd op gemeente niveau. Hierna gaan we in op wat er precies onderzocht is en welke beoordeling of waardering wij daaraan toekennen.

Het onderzoekskader vve is te vinden op de website www.onderwijsinspectie.nl, Onderzoekkader 2017 po en vo.

Het waarderingskader kinderopvang is te vinden op de website www.onderwijsinspectie.nl, Waarderingskader kinderopvang 2014.

Bij het onderzoek naar vve gemeenten worden de volgende standaarden onderzocht.

Standaarden gemeente	Onderzocht
1. Gemeentelijk beleid	
1.1 Definitie doelgroepkind	•
1.2 Bereik	•
1.3 Toeleiding	•
1.4 Doorgaande lijn	•
1.5 Resultaten	•
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau	•
2. Vve beleidscontext	
2.1 Integraal vve-programma	•
2.2 Ouders	•
2.3 Externe zorg	•
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•
3. Vve condities	
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt	•
3.2 Er is een gemeentelijk vve-subsidiekader	•

Bij het onderzoek naar locaties van voor- en vroegscholen worden de volgende standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelp proces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Standaarden voor de vroegschool	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Bij het onderzoek naar gemeentelijk beleid voor kinderopvang worden de volgende criteria onderzocht.

Criteria gemeente	Onderzocht
Uitvoering wettelijke eisen	
1. Registervoering	•
2. Tijdigheid aanvragen	•
3. Uitvoering inspecties	•
4. Handhaving	•

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met sleutelfiguren in de gemeente. We hebben voor de gemeente gesproken met beleidsmedewerkers. Voor de voor- en vroegscholen spraken we met pedagogisch medewerkers, ouders, zorgcoördinatoren/interne begeleiders en locatiemanagers en hebben we verschillende activiteiten en lessen bezocht. Ook hebben we gesprekken gevoerd met partners die in de gemeente werken aan kwaliteit van vve en kinderopvang. Dit zijn naast de gemeente ook schoolbesturen, ouders en GGD.

Legenda

De beoordeling en waardering van standaarden wordt in de verschillende onderzoeken weergegeven door de hiernaast geplaatste legenda.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het gemeentelijke onderzoek naar vve en kinderopvang en de afspraken over het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 staat een samenvatting van de kwaliteit van de onderzochte voor- en vroegscholen. Hoofdstuk 4 geeft een beeld van de samenwerking binnen de gemeente Barneveld. En in hoofdstuk 5 hebben we de reactie van de gemeente op het onderzoek naar vve en kinderopvang en de rapportage daarover opgenomen.

Legenda

Beoordelingen en waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Onvoldoende
- Kan beter
- Voldoende
- Goed

2. Resultaten onderzoek op gemeenteniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op gemeente niveau, namelijk de oordelen op de standaarden voor vve en de oordelen op de criteria voor kinderopvang. We geven daarmee antwoord op de vragen over wettelijke vereisten:

- Voert de gemeente de taken uit rond vve en toezicht en handhaving kinderopvang?
- Voldoet het beleid aan de wettelijke bepalingen?
- Waar liggen de mogelijkheden voor verbetering?

Samenvattend oordeel

De gemeente voldoet volledig aan haar wettelijke verplichtingen voor wat betreft vve.

De gemeente Barneveld voldoet ook volledig aan haar wettelijke verplichtingen voor wat betreft kinderopvang.

Dat komt omdat de gemeente Barneveld alles wat met jeugd te maken heeft belangrijk vindt. Zij is zich er van bewust dat beleid en praktijk voor voor- en vroegschoolse educatie en voor kinderopvang op elkaar aan moeten sluiten. Taken en verantwoordelijkheden zijn in de gemeentelijke organisatie belegd. Procedures zijn vastgelegd en worden gevolgd en bewaakt. De gemeente Barneveld, de toezichthouder GGD en andere relevante gesprekspartners hebben goed contact en maken afspraken die zoveel mogelijk worden nagekomen.

2.1. Voor- en vroegschoolse educatie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van de kwaliteitsgebieden 'Gemeentelijk vve-beleid (1)', 'Vve-beleidscontext (2)' en 'Vve-condities (3)'.

Gemeentelijk vve-beleid	O	K	V	G
1.1 Definitie doelgroepkind				<i>h</i>
1.2 Bereik			•	
1.3 Toeleiding				<i>h</i>
1.4 Doorgaande lijn				<i>h</i>
1.5 Resultaten			•	
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau				<i>h</i>

Vve-beleidscontext	K	V	G
2.1 Integraal vve-programma		•	
2.2 Ouders			•
2.3 Externe zorg		•	
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen		•	
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau		•	

Vve-condities	O	K	V	G
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt			•	
3.2 Er is een gemeentelijk subsidiekader			•	

Bij dit deel van het gemeentelijke onderzoek gelden als beoordelingen en waarderungen van de standaarden: onvoldoende, kan beter, voldoende en goed.

Gemeentelijk vve-beleid

Het vve-beleid van de gemeente Barneveld is in 2017 nog onderzocht. Sommige vve-beleidssterreinen zijn onderhevig aan verandering. Daar zijn de oordelen en de onderbouwing op aangepast. Op die domeinen waar weinig veranderd is, blijven de oordelen gehandhaafd.

1.1 De gemeente heeft een definitie van een doelgroepeuter

We waarden deze standaard als goed.

De gemeente Barneveld heeft afspraken gemaakt over de definitie van doelgroepeuters met de kinderopvangorganisaties en met de schoolbesturen over de definitie van doelgroepkleuters. De gemeente verbreed bovendien beide definities, waardoor zij de basisiskwaliteit overstijgt.

In 2016 luidt de definitie van een doelgroepeuter die is opgenomen in de Handleiding voor vve in de gemeente Barneveld:

"Kinderen van 0-4 jaar die een achterstand hebben of die het risico lopen op een ontwikkelingsachterstand op het gebied van de spraak-, taal-, motorische en sociaal emotionele ontwikkeling (...) en/of waarbij omgevingsfactoren de totale ontwikkeling belemmeren".

Een doelgroep kleuter is in Barneveld een kind:

- "dat in de voorschool een vve-indicatie heeft gekregen en/of
- voor wie een specifieke aanpak of extra hulp nodig is en/of
- die een specifiek aandachtsgebied heeft en/of
- voor wie een individueel handelingsplan bestaat".

1.2 Voldoende kindplaatsen voor peuters

We beoordelen het bereik van de gemeente Barneveld als voldoende.

De gemeente weet namelijk hoeveel plaatsen op voorscholen er gerealiseerd moeten worden op basis van de eigen doelgroepdefinitie en heeft ruim voldoende kindplaatsen gerealiseerd. Toch is er volgens de gemeentelijke ambities nog ontwikkeling nodig. In de 'Monitor resultaatafspraken voor- en vroegschoolse educatie (2017)' staat namelijk de ambitie dat kinderen met een vve indicatie minimaal 12 maanden gebruik maken van de voorschool. Na evaluatie stelt de gemeente vast dat deze ambitie voor 80% van de kinderen op gaat. Dat vraagt van de gemeente extra inspanning om er voor te blijven zorgen dat ook de andere groep kinderen tijdig toegeleid wordt naar de voorschool en structureel gebruik maakt van deze voorziening. Hier kunnen twee 'deelgroepen' worden onderscheiden: kinderen die niet bereikt zijn en kinderen die wel bereikt zijn, maar waarvan de ouders kiezen voor opvoeding thuis tot 3 jaar (gerelateerd aan religieuze opvattingen). Zeer recent is er in de gemeente de 'Peutermonitor' geïntroduceerd, waarmee naast allerlei aspecten van kinder- en peuteropvang ook het (non)berek gemonitord zal worden.

1.3 De toeleiding naar voorschoolse educatie verloopt professioneel

We waarderen deze standaard als goed.

De gemeente levert op deze standaard nu meer dan de basiskwaliteit. De werkprocessen van de JGZ zijn aangescherpt; de volgende elementen zijn opgenomen in een richtinggevend stroomschema. Screening op doelgroepcriteria, actieve motivering van ouders, toeleiden naar voorschool, check op voorschool bezoek en zo nodig ouders opnieuw actief stimuleren. Mocht er toch sprake zijn van non-bereik dan neemt de JGZ het op in het dossier.

Voorscholen hebben de mogelijkheid en worden ook gestimuleerd om de JGZ te benaderen om voor geplaatste kinderen die voldoen aan de criteria alsnog een vve indicatie te realiseren.

De toeleiding wordt jaarlijks geëvalueerd. Daar worden ook externe bronnen bij betrokken, bijvoorbeeld een inspectierapport. De gehanteerde 'Quickscan' is naar zeggen van de gemeente "een instrument voor de peuteropvang om in de spiegel te kijken".

1.4 Afspraken tussen voor- en vroegscholen en de kwaliteitscriteria van de gemeente borgen de doorgaande lijn

We waarderen deze standaard als goed.

De afspraken die de gemeente ook in 2017 al maakte over de warme overdracht van kindgegevens bij een vve indicatie met de houders van kinderopvang en schoolbesturen zijn nog steeds van

kracht en op onderdelen uitgebreid. In het 'Kwaliteitskader voorschoolse instellingen gemeente Barneveld' zijn deze samengevat. In de gemeente Barneveld zijn 7 doorgaande lijn clusters gevormd waarin een voorschool samenwerkt met een of meer basisscholen rondom de doelgroepkinderen.

Op de voorscholen wordt gebruik gemaakt van KIJK! 0-4 jaar en van het Cito volgsysteem voor het jonge kind. Scholen hebben keuzevrijheid in deze systemen, maar hebben afgesproken om de gegevens die ze van de voorschool ontvangen te benutten in hun eigen leerlingvolgsysteem.

In deze afspraken is de warme overdracht van zorgkinderen dus geregeld. Daarnaast geeft de 'Handleiding voor de doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie' aan wat de verdere ambities zijn van de gemeente op dit punt.

Daarin zijn concrete richtlijnen geformuleerd voor de (combinaties van) voor- en vroegscholen over de kwaliteitscriteria die de gemeente belangrijk vindt. Dat betreft ook de vve-coördinatie, de doorstroom van een voor- naar een vroegschool, het gebruik van een vve programma en inhoudelijke afstemming op het gebied van aanbod, pedagogisch klimaat en educatief handelen, het ouderbeleid en de zorgstructuur. Ook is de evaluatie van de opbrengsten hier in opgenomen.

1.5 Het gesprek over de resultaatafspraken gaat verder

We beoordelen deze standaard als voldoende.

De resultaatafspraken met de voor en de vroegscholen die de gemeente in 2017 had gemaakt zijn nog van kracht. Er wordt over deze resultaatafspraken gerapporteerd in de 'Monitor resultaatafspraken voor- en vroegschoolse educatie'.

De gemeente constateert dat de ontwikkelingsgroei die zij ambieert op de peuteropvang gehaald wordt.

Dat geldt niet voor alle onderdelen die op de vroegschool gemeten worden. De kleuters behalen wel de minimale groei die beschreven is op het gebied van taalontwikkeling, gemeten met de Cito toets voor Kleuters. Dat positieve resultaat geldt nog niet voor de ambities op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling en de rekenontwikkeling.

Ook heeft niet elke locatie de gevraagde gegevens aangeleverd, waardoor precieze conclusies over resultaten niet goed mogelijk zijn. Daarom is het belangrijk dat de gemeente zich verder inspant om van alle locaties de gegevens ook daadwerkelijk te ontvangen. Daarnaast constateert de gemeente dat het kleuterverlengingspercentage in Barneveld fors hoger ligt dan het landelijke percentage. Van de kleuters krijgt 20% extra leertijd in de kleuterbouw aangeboden. Het vraagt extra inspanning van de gemeente om samen met betrokkenen naar verklaringen hiervoor te zoeken en zo nodig passende interventies vast te stellen.

De gemeente maakt duidelijk dat resultaatafspraken niet op zichzelf staan, maar instrument zijn om de kwaliteitsdialoog te blijven voeren. Elk jaar op 1 oktober ontvangt de gemeente de gegevens, die zij tot monitor verwerkt. De werkgroep Resultaatafspraken stelt aanbevelingen op en de LEA (Lokaal Educatieve Agenda) wordt om instemming gevraagd. De uitkomsten van de monitor worden ook besproken in de werkgroep Vve. Daarna worden ze in de clusters met de vve-specialist aan de orde gesteld. De gemeente zou nog duidelijker kunnen zijn in wat de kwaliteitsdialoog met alle partners zou moeten opleveren en welke gegevens zij dus echt nodig heeft.

1.6 Vve coördinatie op gemeentelijk niveau: vanuit verantwoordelijkheid en samenwerking

We waarderen deze standaard als goed.

Sinds 2012 is er in de gemeente een vve specialist aangesteld om de praktijk van vve te ondersteunen en tegelijkertijd om een bijdrage te leveren aan de beleidsvisie van de gemeente op vve. De beleidsmedewerker met vve in portefeuille vervult deze functie vanuit het Sociaal domein. Er is hechte samenwerking tussen deze beide functionarissen, zij spreken elkaar wekelijks. Ook zijn er 'korte lijntjes' en snel contact met de beleidsmedewerker kinderopvang, dan wel met andere betrokkenen.

Twee werkgroepen zijn fundamenteel voor de doorontwikkeling van vve: de werkgroep Resultaatafspraken en de werkgroep Vve. met beide werkgroepen is er 4 keer per jaar overleg. Beide functioneren in samenhang met het overleg platform LEA PO van de gemeente Barneveld.

Op elke voor- en vroegschool(combinatie) is een vve coördinator aangesteld, die aanspreekpunt is voor de gemeente en vaak mee deelneemt aan de diverse werkgroepen.

In de 'Handleiding doorgaande lijn van voor- naar vroegschool' staan de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente en van de locaties beschreven.

Tijdens de gesprekken kwam naar voren dat de partners (houders van kinderopvang en schoolbesturen) meestal goed voor ogen hebben wat er van hen gevraagd wordt en welke bijdrage de gemeente van hen verwacht ten behoeve van de kwaliteit van vve. Dat wordt nog verder uitgewerkt in het recent opgestelde beleidsplan Sociaal Domein, waarin laaggeletterdheid een prioritair thema is. Vve maakt daarvan een integraal onderdeel uit.

Vve-beleidscontext

2.1 De voorscholen kunnen kiezen uit meerdere integrale vve-programma's

We waarderen deze standaard als voldoende.

De gemeente heeft over de te gebruiken programma's en

volgsystemen afspraken gemaakt met de ouders, volgens het principe van vrijheid in verbondenheid. Er kan een keuze gemaakt worden uit Piramide, Doe meer met Bas en Uk en Puk.

2.2 Ouders zijn vanaf de toeleiding partner in de ontwikkeling van hun kind

We waarderen deze standaard als goed; de gemeente laat daarin een stevige ontwikkeling zien.

Dat komt omdat het vve-ouderbeleid nu deel uit maakt van integraal gemeentelijk beleid om ouders als partners te beschouwen. Een analyse van de ouderpopulatie is de basis voor de gemeente om concrete doelen vast te stellen om ouders te betrekken bij hun peuters - om achterstanden te voorkomen.

In de 'Handleiding voor de doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie' staan concrete en praktische doelen uitgewerkt voor de voorschool locaties. Elke locatie zal het ouderbeleid in een eigen werkplan weergeven. Ook is vastgesteld dat zij jaarlijks rapporteren over de ouderbetrokkenheid. De monitor 2016/2017 geeft nog geen beeld van de ouderbetrokkenheid, daar ligt een volgende stap voor de gemeente.

De gemeente ondersteunt de ouderbetrokkenheid ook door middel van het faciliteren van Boekenpret en Boekstart. Locaties die aangeven dat het 'hun ouders' zou kunnen helpen bij het vaardiger worden met voorlezen en taal kunnen daar gebruik van maken.

2.3 Externe zorg betekent: samenwerken

We beoordelen deze standaard als voldoende.

De gemeentelijke structuur om te waarborgen dat alle kinderen die voor- en vroegschoolse educatie volgen die zorg krijgen die zij nodig hebben is sinds 2017 gelijk gebleven. De beleidsovertuiging van de gemeente dat samenwerking tussen onderwijs en jeugdgezondheidszorg heilzaam is voor de ontwikkeling van jonge mensen vormt daarvoor de basis. Het inschakelen van specifieke begeleiding is beschreven in het protocol 'Zorgkinderen'. Er wordt steeds uitgegaan van de driehoek: kind-ouder-pedagogisch medewerker/leerkracht, waarin de eerste verkenning van eventuele problemen plaatsvindt. De coach-in-the-job vervult een rol als vraagbaak bij gesignaleerde problemen met peuters. Mocht dat niet voldoende zijn dan kan het multidisciplinair overleg ingeschakeld worden (MDO).

Daarnaast is op voorscholen de jeugdverpleegkundige ca. 4 keer per jaar aanwezig. Dat blijkt een laagdrempelige manier te zijn om met ouders aan de praat te komen over de ontwikkeling van hun kind.

De gemeente ziet voor de verdere versterking van de voorschool en vroegschool op dit punt ook mogelijkheden bij de inzet van hbo-

coaches. Deze zouden in de preventieve sfeer kunnen helpen om het signalerend vermogen van professionals te versterken. Waar voor- en vroegscholen een vaste combinatie vormen, kunnen de interne begeleiders bevraagd worden op hun expertise rond de sociaal emotionele redzaamheid van bepaalde kinderen.

2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen

We waarderen deze standaard als voldoende; de gemeente laat daarin een ontwikkeling zien.

De gemeente Barneveld heeft zich bezig gehouden met de vraag hoe zij de locaties wil ondersteunen in het bereiken en borgen van hun kwaliteit. Er is een quickscan waarmee de locaties zichzelf inschatten. De verbetersuggestie in 2017 was, dat de gemeente een bijdrage zou leveren aan het vaststellen van het realiteitsgehalte van deze inschatting. De gemeente heeft hiertoe in het concept van het bijgestelde Kwaliteitshandboek opgenomen dat zij een gesprek voert met de houder over de evaluatie van het beleidsverslag, dat is ingediend bij de aanvraag van de subsidie.

Of de gemeente daarmee de locaties voldoende ondersteunt in de wijze waarop zij hun eigen kwaliteit evalueren, verbeteren en borgen zal zich nog moeten bewijzen. Er zal in elk geval een impuls uitgaan van de inzet van de IKK-coach en de pedagogisch coach. Sterker verantwoording vragen aan de betrokken partijen over het voldoen aan het kwaliteitskader kan de locaties helpen daar verbetermaatregelen aan te verbinden.

2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau

We waarderen deze standaard als voldoende; de gemeente laat daarin een ontwikkeling zien.

De werkwijze die de gemeente in 2017 toepaste om haar beleid te evalueren en bij te stellen is aan het veranderen. Met de 'Peutermonitor' zal zij meer structureel dan voorheen het geval was in de breedte rapporteren over de kinderopvang en de voorschoolse educatie. Het blijft wel de vraag in hoeverre de gemeente zich ook verbetert in het verzamelen en interpreteren van gegevens over wat er bereikt wordt qua resultaten in de onderbouw van de scholen. Analyses die bijdragen aan het beeld wat de clusters van voor- en vroegscholen tot stand brengen zouden ook waardevol kunnen zijn in het licht van verbetervoorstellen en beleidsaanpassingen.

Vve-condities

3.1 De GGD beoordeelt de basis kwaliteit van de voorscholen

We beoordelen de standaard als voldoende.

De gemeente heeft namelijk geregeld dat de GGD jaarlijks op alle kinderopvanglocaties met voorschoolse educatie de basiskwaliteit

beoordeelt. De basisvoorwaarden voorschoolse educatie maken hier deel van uit.

De GGD heeft op verzoek van de gemeente een aantal zogenaamde 'plusjes' meegenomen bij de inspectie. Het gaat dan om resultaatafspraken, het deelnemen aan cluster overleggen en de pilot MDO jonge kind en coaching on the job. De uitvoeringsverantwoordelijkheid ligt bij het CJG.

3.2 Barneveld heeft een eigen gemeentelijk vve- subsidiekader

We waarderen het gemeentelijk subsidiekader als voldoende.

In de het 'kwaliteitskader voorschoolse instellingen gemeente Barneveld' staat beschreven waar de houders aan moeten voldoen om in aanmerking te komen voor subsidie voor voorschoolse educatie. Daar gaat het om de vve-programma's en de kindvolgsystemen, maar ook om kwaliteitsaspecten zoals bij de doorgaande lijn, resultaten, ouders, externe zorg, interne kwaliteitszorg van de voorschool, systematische verbetering van vve en tijdbesteding medewerkers. Om een continuïteitswaarborg te hebben heeft de gemeente voorafgaand aan de subsidieverlening een externe partij gevraagd om dat via een business case per aanbieder vast te stellen. De gemeente legt daarmee een kwaliteitsdrempel neer.

2.2. Kinderopvang

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen weer op de wettelijke criteria Registervoering, Tijdigheid aanvragen, Uitvoering inspecties en Handhaving inspecties.

Uitvoering wettelijke eisen	O	V
1 Registervoering		●
2 Tijdigheid aanvragen		●
3 Uitvoering inspecties		●
4 Handhaving		●

Bij dit deel van het gemeentelijke onderzoek gelden als beoordelingen van de standaarden: onvoldoende en voldoende.

Registervoering

De inspectie oordeelt dat de gemeente mutaties in het Landelijk Register Kinderopvang juist en tijdig doorvoert en daarmee de wettelijke taak voldoende uitvoert.

In de jaarverantwoording over 2017 verklaart de gemeente dat het register in 2017 op orde was. In de gesprekken geeft de gemeente aan dat ook in 2018 (oktober 2018) het register volledig, juist en actueel is.

De gemeente publiceert de handhavingsbesluiten in het landelijk register. Doel van de publicatie is om ouders meer inzicht te geven in de kwaliteit van de kinderopvang. Het biedt ouders en oudercommissies ook de mogelijkheid om mee te denken over noodzakelijke verbeteringen.

In de gemeente Barneveld is één ambtenaar verantwoordelijk voor de uitvoering van alle wettelijke taken. De inrichting van de gemeentelijke organisatie is zodanig dat de inspectie voldoende borging ziet dat mutaties tijdig worden verwerkt.

Tijdigheid aanvragen

De inspectie oordeelt dat de gemeente een aanvraag van een ondernemer voor inschrijving in het landelijk register kinderopvang binnen de gestelde termijn afhandelt en daarmee de wettelijke taak voldoende uitvoert.

De jaarverantwoording over 2017 laat zien dat alle nieuwe aanvragen in dat jaar tijdig zijn afgewikkeld. Overigens zijn in jaren daarvoor de aanvragen ook altijd tijdig verwerkt.

Tot het moment van onderzoek dit jaar, blijkt dat de aanvragen in 2018 allemaal tijdig zijn afgehandeld.

Wanneer een aanvraag binnenkomt, wordt een print daarvan in een map opgeborgen. De datum van binnenkomst is de datum dat de termijn van 10 weken gaat lopen. Deze termijn wordt zorgvuldig bewaakt en de methode werkt dan ook goed. Opschortingen worden, indien nodig, toegepast.

De inrichting van de gemeentelijke organisatie is zodanig dat de inspectie voldoende borging ziet dat aanvragen tijdig worden verwerkt.

Uitvoering inspecties

De inspectie oordeelt dat de gemeente de kinderopvangvoorzieningen (voorzieningen voor gastouders middels een steekproef) en gastouderbureaus jaarlijks onderzoekt en daarmee de wettelijke taak voldoende uitvoert.

Uitgevoerde inspecties in 2017

In de jaarverantwoording over 2017 is te zien dat de GGD alle verplichte inspecties heeft uitgevoerd.

Verloop inspecties 2018

De GGD heeft aangegeven dat zij in 2018 alle verplichte inspecties uit kan voeren.

Vanaf september 2018 onderzoekt de GGD ook de extra eisen vve.

Het budget voor het uitvoeren van de inspecties is in 2018 verhoogd, om de continuïteit van het uitvoeren van de onderzoeken te borgen.

Handhaving

De inspectie oordeelt dat de gemeente handhavend optreedt wanneer een kinderopvangvoorziening of gastouderbureau niet aan de wettelijke regels voor kinderopvang voldoet en daarmee de wettelijke taak voldoende uitvoert.

Handhavingsbeleid

De gemeente Barneveld heeft in juni 2018 een nieuw handhavingsbeleid kinderopvang vastgesteld. De medewerker die verantwoordelijk is voor de handhaving, volgt het beleid bij de uitvoering van de handhaving.

Voortvarend handhaven

Als er een rapport met handhavingsadvies van de GGD binnenkomt, pakt de medewerker kinderopvang dit snel op. Soms weet de medewerker al voordat het rapport binnenkomt, wat er aan de hand is. De GGD licht de medewerker in - de lijnen tussen gemeente en GGD zijn kort en heel open. In samenwerking met de juriste van de afdeling Juridische Zaken wordt de handhaving in gang gezet. De medewerker kinderopvang en de juriste voeren om de week overleg met elkaar over lopende zaken van kinderopvang.

Wanneer de gemeente een hersteltermijn geeft aan de houder, wordt na afloop van deze termijn een nader onderzoek door de GGD uitgevoerd om te onderzoeken of de tekortkomingen zijn opgeheven.

Het herstelaanbod dat sinds vorig jaar wordt toegepast, werkt goed als het gaat om snel weer tot kwalitatief goede kinderopvang te komen. Dat vinden alle partijen. Bij een herstelaanbod krijgt de houder van de GGD de gelegenheid om binnen de tijd van afronding van het rapport een tekortkoming op te lossen.

Soms heeft de houder nog wel eens moeite met de term 'concreet' bij het opstellen van een beleidsplan. GGD en houder verschillen dan van mening of de formuleringen in het plan voldoende concreet zijn. De gemeente vraagt zich in dat verband af of de nieuwe werkwijze van het toepassen van meer dialoog wel zo goed uitwerkt. In de rapporten is de gevoerde dialoog niet altijd terug te vinden, aldus de gemeente. Ook realiseert de houder zich niet altijd dat de praktijk dient aan te sluiten op het geformuleerde beleid. En dat het de moeite loont om goed na te denken wat de houder met de kinderopvang wil en dat vast te leggen in beleid.

De gemeente vindt de leesbaarheid van de rapporten soms toch wel wat lastiger. De toezichthouder biedt bij een overtreding een herstelaanbod met een termijn en na afloop en vóór afronding van het rapport beoordeelt zij opnieuw of het nu wel op orde is. In één rapport moet de overtreding, het geboden herstel en de wijze waarop het is opgelost (of niet) beschreven worden. Deze werkwijze vereist een ander soort planning en een andere manier van rapporteren. Om dat een nader onderzoek niet meer nodig is wanneer de tekortkoming is opgelost, levert dit tijd op en bovendien is de kwaliteit van de kinderopvang snel op orde.

Indien dit nodig is kan de medewerker kinderopvang intekenen voor een overleg met de wethouder. Dit is voor kinderopvang zelden nodig.

Risicoprofielen

De risicoprofielen worden nauwlettend in de gaten gehouden. Bij oranje en rode profielen wordt er extra aandacht besteed aan de houder. Overigens zijn de houders in Barneveld geneigd zaken snel weer op orde te willen hebben. Op deze manier leidt de eventuele handhaving vlot tot opheffing van de tekortkomingen.

De gemeente brengt naar voren dat het groene profiel ook niet altijd alles zegt over de kwaliteit van de houder.

3. Kwaliteit van de locaties samengevat

In dit hoofdstuk geven we in paragraaf 3.1 een beeld van de naleving van de wettelijke regels kinderopvang en de basisvoorwaarden voorschoolse educatie door de kinderopvangvoorzieningen in de gemeente Barneveld. We schetsen een beeld over 2017 en eerder, aangezien het College van B&W daarover verantwoording heeft afgelegd aan de minister van SZW. Over 2018 verantwoordt de gemeente zich uiterlijk op 1 juli 2019. De selecties van kinderopvangvoorzieningen, voorzieningen voor opvang bij gastouders en gastouderbureaus in onderstaande paragraaf komen overeen met de selecties uit de jaarverantwoording.

In paragraaf 3.2 beschrijven we de uitkomsten van de onderzoeken op de vve locaties die binnen de pilot zijn uitgevoerd. Er zijn in de gemeente 7 locaties onderzocht. De kwaliteit van deze locaties is weergegeven in de onderstaande tabellen.

3.1. Kwaliteit van kinderdagverblijven volgens de GGD

In deze paragraaf vatten we samen wat de oordelen zijn van de GGD-onderzoeken op de kinderdagverblijven in de gemeente Barneveld. De GGD controleert of kinderopvang organisaties voldoen aan wettelijke kwaliteitseisen. Zij doet dit in opdracht van de gemeente. De GGD houdt jaarlijks toezicht op de kinderdagverblijven op grond van de Wet Kinderopvang en het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie.

We nemen in dit rapport de uitkomsten van de GGD-rapporten over om een compleet beeld te kunnen geven van de kwaliteit van de kinderopvang en voorschoolse educatie in de gemeente. We baseren onderstaande beschrijving op de analyse van de uitkomsten van de GGD rapporten in het jaar 2017 en eerder, aangezien het college van B&W daarover verantwoording heeft afgelegd aan de minister van SZW. Over 2018 verantwoordt de gemeente zich uiterlijk op 1 juli 2019. De selecties van kinderopvangvoorzieningen, voorzieningen voor opvang bij gastouders en gastouderbureaus in onderstaande paragraaf komen overeen met de selecties uit de jaarverantwoording.

Hoeveel kinderopvang is er in Barneveld?

Op 31 december 2017 telde Barneveld 55 kindercentra. Ruim de helft daarvan was een kinderdagverblijf (33), de rest was een

buitenschoolse opvang (22). Er stonden op deze datum ook 4 gastouderbureaus in Barneveld geregistreerd.

Aantal kinderdagverblijven met voorschoolse educatie

Op 31 december 2017 telde Barneveld 24 kinderdagverblijven die in het LRK geregistreerd stonden als aanbieder van voorschoolse educatie. Dat betekent dat bij bijna de driekwart van de kinderdagverblijven in Barneveld de mogelijkheid bestond om voorschoolse educatie te volgen.

Aantal gastouders

Op 1 januari 2017 vingen gastouders in Barneveld op 129 verschillende locaties kinderen op. In tegenstelling tot kindercentra en gastouderbureaus, hoeven niet alle gastouders jaarlijks te worden geïnspecteerd. De minister van SZW heeft in bestuurlijke afspraken met de gemeenten een minimale steekproef van 5 procent afgesproken. In 2017 zijn 12 locaties waar gastouders opvang aanbieden door de toezichthouders van de GGD bezocht. Dit komt neer op een steekproef van 9 procent. Landelijk gezien is in 2017 10 procent van de gastouders onderzocht.

De gemeente verhoogt de steekproef gastouders in 2018 tot 35%. De landelijk afgesproken 5% steekproef vindt men veel te laag. Het is belangrijk regelmatig zicht te houden op de gastouders, zeker als dat wordt afgezet tegen de intensiteit waarop kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang worden onderzocht. Daarom zal de gemeente minimaal eens per 3 jaar alle gastouders gaan onderzoeken.

In welke mate voldeden kindercentra en gastouders aan de wettelijke regels?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, kijken we naar de jaarlijkse onderzoeken die zijn afgerond in de periode oktober 2016 tot en met september 2017.

Kindercentra en gastouders

Bij 78 procent van de kindercentra (kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang) stelden de toezichthouders van de GGD in deze periode geen tekortkomingen vast waarop zij de gemeente adviseerden om naleving te stimuleren (handhavend op te treden). Voor bijna de helft van alle kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang in Barneveld geldt dat er in de periode oktober 2014 tot en met september 2017, dus drie jaar achtereenvolgend geen handadvies is afgegeven aan de gemeente. Deze kindercentra voldoen dus consequent aan de wettelijke regels voor kinderopvang en (indien van toepassing) voorschoolse educatie. Landelijk geldt dit voor ruim de helft van de kindercentra.

Wat betreft de gastouders stelden de toezichthouders van de GGD in de periode oktober 2016 tot en met september 2017 geen

tekortkomingen vast waarop zij de gemeente adviseerden om naleving te stimuleren. Alle onderzochte gastouders voldeden dus aan de wettelijke regels uit de Wet kinderopvang.

Kinderdagverblijven met voorschoolse educatie

Voor kinderdagverblijven die voorschoolse educatie aanbieden gelden aanvullende eisen, de zogenaamde basisvoorwaarden voor voorschoolse educatie. In de periode oktober 2016 tot en met september 2017 hebben de toezichthouders van de GGD bij 24 procent (4 van de 17) van de onderzochte kinderdagverblijven in Barneveld die voorschoolse educatie aanboden tekortkomingen vastgesteld. Bij 3 kinderdagverblijven ging het alleen om tekortkomingen ten aanzien van de wettelijke eisen voor kinderopvang. Bij het vierde kinderdagverblijf betrof het ook de eisen voor voorschoolse educatie (een medewerker had niet de juiste beroepskwalificatie om voorschoolse educatie te mogen aanbieden).

Welke tekortkomingen worden het vaakst vastgesteld?

We maken hierbij onderscheid in wettelijke regels op het gebied van kinderopvang en de basisvoorwaarden voor voorschoolse educatie. Als we in de tabel hieronder kijken naar de tekortkomingen die zijn vastgesteld in de periode oktober 2016 tot en met september 2017 bij een jaarlijks onderzoek, dan zien we in Barneveld relatief veel tekortkomingen op de domeinen Veiligheid & gezondheid (8) en Personeel & groepsgrootte (6).

De meest vastgestelde tekortkoming (7x) bevindt zich op het subdomein risico inventarisatie: *“Een houder van een kindercentrum dient beleid te hebben dat de veiligheid en gezondheid van kinderen zoveel mogelijk waarborgt. In het beleid worden onder andere de voornaamste risico's met grote gevolgen voor de kinderen beschreven. Ook bevat het welke maatregelen worden genomen om deze risico's zoveel mogelijk in te perken en de handelswijze indien deze risico's zich verwezenlijken.”*

Onderwerp	Aantal tekortkomingen bij KDV	Aantal tekortkomingen bij BSO	Totaal aantal overtredingen
Ouderrecht	0	1	1
- Oudercommissie	0	1	1
Pedagogisch klimaat	1	0	1
- Pedagogisch beleid	0	0	0
- Pedagogische praktijk	0	0	0
- Voorschoolse educatie	1	n.v.t.	1
Personeel & groepsgrootte	3	3	6
- Opvang in groepen	2	2	4
- Verklaring omtrent gedrag	1	1	2
Veiligheid en gezondheid	2	6	8
- Risico inventarisatie	2	5	7
- Meldcode kindermishandeling	0	1	1
Accommodatie en inrichting	1	2	3
- Binnenruimte	0	1	1
- Buitenspeelruimte	1	1	2
Totaal	7	12	19

Hoe wordt handhaving ingezet door de gemeente?

Bij verreweg de meeste tekortkomingen met een advies aan de gemeente om handhavend op te treden (89%) heeft de gemeente Barneveld gekozen voor het handhavingsinstrument aanwijzing. In de overige gevallen is gekozen voor een waarschuwing.

In welke mate herstellen kindercentra de tekortkomingen?

Het herstelpercentage van tekortkomingen in Barneveld is zeer hoog. Bijna alle tekortkomingen (95%) die in een jaarlijks onderzoek in 2016 bij kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang werden vastgesteld en waarop door de gemeente een handhavingsactie werd ingezet, bleken bij het jaarlijks onderzoek in 2017 te zijn hersteld.

3.2. Kwaliteit van de vve-locaties volgens de inspectie

In deze paragraaf vatten we samen wat de oordelen zijn van de inspectie over de kwaliteit van de educatie, de resultaten en de kwaliteitszorg op de onderzochte kinderdagverblijven met voorschoolse educatie.

De kwaliteit van deze locaties hebben wij per standaard in de tabellen weergegeven. De kwaliteit is uitgedrukt in oordelen en waarderingen. Ook schetsen wij in het vervolg van dit gemeente rapport enkele algemene lijnen over vve op de locaties.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ontwikkelproces								
OP1 Aanbod	v	v	v	v				
OP2 Zicht op ontwikkeling	v	k	v	v				
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	g	v	v	v				
OP4 (Extra) ondersteuning	v	v	v	v				
OP6 Samenwerking	v	k	v	g				
Resultaten voorschoolse educatie								
OR1 Ontwikkelingsresultaten	v	k	k	k				
Kwaliteitszorg en ambitie								
KA1 Kwaliteitszorg	v	v	v	v				
KA2 Kwaliteitscultuur	v	v	v	g				
KA3 Verantwoording en dialoog	v	v	v	v				

1. Peuteropvang DOL FIJN Eigenwijs, 2. Peuteropvang DOL FIJN Kiekeboe, 3. Stichting Christelijke Kindcentra De Drieslag/Koningin Juliana, 4. Voorschool Rehobothschool

De toegekende beoordelingen en waarderingen zijn: kan beter, voldoende en goed.

	1	2	3	4	5	6	7	8
Onderwijsproces								
OP1 Aanbod	v	v	v					
OP2 Zicht op ontwikkeling	g	v	v					
OP3 Didactisch handelen	v	v	v					
OP4 (Extra) ondersteuning	v	v	v					
OP6 Samenwerking	v	v	g					
Kwaliteitszorg en ambitie								
KA1 Kwaliteitszorg	v	v	v					
KA2 Kwaliteitscultuur	v	v	g					
KA3 Verantwoording en dialoog	v	v	v					

Dit betreft de groepen 1 en 2 van de onderzochte basisscholen:

1. Basisschool De Lijster 2. Kindcentrum De Drieslag/Julianaschool, 3. Basisschool Rehoboth

De toegekende beoordelingen en waarderingen zijn: onvoldoende, voldoende en goed.

We constateren dat de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Barneveld op de onderzochte vve locaties grotendeels van voldoende kwaliteit is.

In de gemeente Barneveld zijn 4 locaties voor peuteropvang van 3 verschillende kinderopvang organisaties onderzocht.

Daarnaast onderzochten we de kwaliteit van de vroegschoolse educatie op 3 basisscholen van 3 verschillende besturen.

Ontwikkelingsproces en Onderwijsproces

De vve-locaties gebruiken een integraal aanbod

Op alle locaties voldoet het aanbod. De locaties maken gebruik van een vve programma om de ontwikkeling van de peuters en de kleuters te stimuleren.

De ontwikkeling van peuters en kleuters is in beeld en de zorgcyclus is compleet

Op alle locaties op één na is vastgesteld dat de beroepskrachten gericht gegevens verzamelen zodat ze weten wat kinderen nodig hebben. Op basis van de informatie passen ze hun aanbod en hun activiteiten aan en kijken ze of ze moeten variëren in de doelen. Daarmee is de kleine zorgcyclus compleet en ondersteunend voor de aanpak van de doelgroepkinderen. De locatie die de basiskwaliteit overstijgt werkt in hoge mate planmatig, betreft de ouders waar dat kan nauw bij de zorg en evalueert structureel wat de effecten en dus

de volgende stappen zijn.

Het pedagogisch klimaat is op alle locaties een prima basis voor de educatieve ondersteuning

Op alle locaties realiseren de beroepskrachten een positief ondersteunend en uitdagend klimaat voor de doelgroepkinderen en, wat soms net zo belangrijk is, voor hun ouders. Daarmee ligt er een basis om met de kinderen te spelen en te leren. Op bijna alle locaties is doelgericht werken bekend, maar nog niet overal wordt altijd 'het volgende stapje op de ontwikkelingslijn' nagestreefd met de peuters en de kleuters. De locatie die de basiskwaliteit overstijgt doet dat bijvoorbeeld door alle speelleertijd te benutten met betekenisvolle en leerzame activiteiten.

Externe zorg: noodzakelijk en beschikbaar

Er is in Barneveld een sluitend netwerk voor externe zorg. De locaties zijn vooral te spreken over die zorg die laagdrempelig en nabij is. Dat helpt de ouders om de stap te zetten er naar toe te gaan. Voor de volle breedte van kindproblemen zijn er diagnose en behandelingsmogelijkheden, variërend van ondersteuning op kindkenmerken (zoals logopedie) naar gezinskenmerken (zoals integrale vroeghulp). Op alle onderzochte locaties vindt samenwerking met de externe zorgpartners plaats.

De doorgaande ontwikkeling wordt ondersteund door warme overdracht en ouderbetrokkenheid

De standaard samenwerking omvat meerdere aspecten. Waar het gaat om warme overdracht van kindgegevens naar de vroegschool voldoen alle locaties. Wel wordt de vraag opgeworpen in hoeverre ontvangende scholen de informatie benutten.

Samenwerking vindt daarnaast plaats op themaplanning, en in mindere mate op een doelgerichte planning: wat moeten de peuters en de kleuters in verschillende fases kunnen en kennen?

Bij de samenwerking hoort ook de ouderbetrokkenheid. Dat is een aspect dat alle locaties ambiëren en nastreven, maar wat niet altijd even succesvol is. Een minderheid van de locaties analyseert welke ouders zij 'in huis hebben'. Dat is een belangrijk aanknopingspunt om na te gaan welke ondersteuning ouders zouden willen ontvangen en hoe zij betrokken willen zijn.

Binnen IKC's is de samenwerking met de interne begeleider van de school zichtbaar, met de professionals van bso en tso en als deze inpandig is, soms ook met de bibliotheek.

Bij de standaard samenwerking betrekken we bij de vroegscholen ook de afspraken van de gemeente met de scholen over de resultaten van kleuters aan het eind van groep 1 en 2. Deze zijn in Barneveld met de partners vastgesteld. Overigens zijn de beoogde resultaten een blijvend gesprekspunt: zijn ze ambitieus genoeg, wat vertellen ze ons,

enz.

Ontwikkelingsresultaten

Geen zicht op het effect van de voorschoolse educatie

De ontwikkelingsresultaten van de peuters beoordelen we alleen op de voorscholen. We constateren dat dat over de volle breedte beter kan. Op één voorschool zijn er ontwikkelingsresultaten beschikbaar, waarop analyse heeft plaatsgevonden. De meeste locaties stellen op vraag van de gemeente wel resultaten vast, maar bedenken niet wat zij met hun inspanningen bereiken en ook niet wat zij zouden willen of moeten bereiken om kinderen goed voorbereid in groep 1 te laten starten.

Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg kan zich verder ontwikkelen

Op de vier voorscholen is een cyclisch systeem aanwezig waarmee zij evalueren wat wel en niet goed gaat of effect heeft en wat mogelijk leidt tot verbeterplannen.

Meestal zijn er met name losse elementen zichtbaar en dan meestal rond het pedagogisch educatief handelen. Observaties worden bijvoorbeeld ingezet om het handelen van de pedagogisch medewerker te versterken.

Op de vroegscholen zien we een meer uitgebreid systeem van kwaliteitszorg. Wat opvalt is dat op de scholen waar voor- en vroegschool bestuurlijk geïntegreerd zijn het bestuur specifiek vroegschool beleid formuleert en de locatieleider daarop in het management gesprek be vraagt. De planmatigheid van evalueren en verbeteren is dan ook zichtbaar in de betreffende vroegscholen.

Alle locaties werken aan professionaliteit

Op alle locaties zien we betrokken professionals aan het werk. Voor sommige pedagogisch medewerkers is nog inhoudelijke scholing nodig over voorschoolse educatie. Opvallend is de grote bereidheid hiertoe. Bij alle locaties is er een opleidingsplan beschikbaar. Belangrijk voor teams van de voor- en vroegscholen is dat ze goed reflecteren op wat er nodig is voor hun specifieke populatie. Dat vereist inzicht en flexibiliteit.

De locatie die de basiskwaliteit overstijgt op de standaard kwaliteitscultuur heeft een sterke oriëntatie op effectiviteit en ook op de eigen rol daarin. Er is een urgentiegevoel bij alle betrokkenen om de kwaliteit van het onderwijs aan peuters en kleuters met achterstanden te verbeteren.

De verantwoording naar buiten voldoet nog niet op alle fronten

Hoewel deze standaard bij alle locaties als voldoende is beoordeeld ligt hier wel een mogelijkheid voor verbetering. De kinderopvangorganisaties verantwoorden zich met name cijfermatig aan de gemeente. Er is nog geen systematiek die ook van henzelf

kwaliteitsverantwoording vraagt. Datzelfde constateren we voor locaties waar verantwoording door de houder en het schoolbestuur gevraagd wordt. Meerdere gesprekspartners geven aan daar wel behoefte aan te hebben.

Houders die een heldere inhoudelijke oriëntatie hebben op voor- en vroegschoolse educatie of achterstandsbestrijding blijken hun locaties toch te kunnen stimuleren om zich ook over kwaliteit te verantwoorden.

Overigens informeren de locaties de ouders geregeld over wat zij rondom de peuters en de kleuters aanbieden en uitvoeren.

Nieuwsbrieven, apps en ook bijeenkomsten op locatie zijn daar voorbeelden van.

4. Samenwerken aan kwaliteit

In dit onderzoek staan drie onderzoeksvragen centraal. Eén daarvan hebben we in hoofdstuk 3 beantwoord. In dit hoofdstuk gaan we in op de onderzoeksvragen over 'zicht en sturing' en over 'samenwerking'.

Zicht en sturing

Wie heeft zicht op de kwaliteit van vve en kinderopvang in de gemeente en wie stuurt/sturen daarop?

De gemeente, de GGD, de houders kinderopvang en de schoolbesturen die wij spraken hebben op hoofdlijnen zicht op de kwaliteit van voor- vroegschoolse educatie en kinderopvang in Barneveld. Dat komt doordat de gemeente van haar partners vraagt om zich te verantwoorden over resultaten en over de doorgaande lijn in de 'Monitor'.

Tevreden over gemeentelijke sturing

De partners zijn tevreden over de manier waarop de gemeente stuurt op vve en kinderopvang. De gemeente wil namelijk binnen de beleidskaders verschillende situaties verschillend faciliteren. Een voorbeeld daarvan: de gemeente verleent een extra kwaliteitsimpuls aan een locatie om de kinderen die pas vanaf 3 jaar de peuteropvang zullen bezoeken al vanaf 2,5 jaar samen met hun ouders leesstimulering aan te bieden.

In het gesprek met de gemeente over deze vorm van sturing komt de vraag op in hoeverre dit -eigen- initiatieven van de partners stimuleert.

Kaders voor kwaliteit

Voor de definitie van kwaliteit baseert de gemeente zich op de wettelijke eisen op grond van de Wet kinderopvang en het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Daarnaast is de 'Handleiding resultaatafspraken voor- en vroegschoolse educatie' en het 'Kwaliteitskader voorschoolse instellingen gemeente Barneveld' van kracht.

Naast basiseisen voor het vve-aanbod stelt de gemeente in haar kwaliteitskader ook eisen aan de kwalificatie van pedagogisch medewerkers, het uitvoeringsproces, samenwerking met ouders, de doorgaande lijn en de interne kwaliteitszorg. Ook geeft de gemeente aan op welke wijze de kwaliteit geëvalueerd kan worden. Dat zou minstens één keer per jaar systematisch door de locaties gebeuren. Zij leveren informatie aan die via de 'Monitor' geanalyseerd wordt.

Veranderingen in de uitvoeringspraktijk

De uitvoeringspraktijk in de situatie dat sinds 2016 kinderopvang en peuterspeelzaalwerk geharmoniseerd zijn laat zien dat sommige kinderopvangorganisaties in beleid en sturing van locaties nog moeten wennen aan de brede kwaliteit van vve. Aanbieders die daar al ervaring mee hebben kost het minder moeite om de kwaliteitseisen

en evaluatie te integreren in hun werkwijze. Datzelfde geldt voor de uitvoeringspraktijk van vve: waar de beroepskrachten al over vve expertise beschikten vertoont de uitvoering een stabiele kwaliteit, aldus de gesprekspartners in dit onderzoek.

Per 2018 is ook nieuwe wetgeving van kracht geworden die invloed heeft op de werkwijze van de GGD. De GGD inspecteur gaat meer dan voorheen in dialoog met de houder. Zodoende krijgen beiden meer begrip voor elkaars aanpak en achtergronden daarvan. Dit zou moeten leiden tot een verhoging van de kwaliteit van de kinderopvang. In de praktijk betekent dit dat men over en weer moet wennen aan de nieuwe rollen. De inhoud leidt ook nog wel eens tot verschillende interpretatie bij beide partijen.

De gemeente moet in het vervolg daarvan de invulling van de taken wat bijstellen. Dit alles wordt ook zichtbaar in de gemeente Barneveld. De nieuwe werkwijze kost de inspecteurs meer tijd en levert meer tekortkomingen op. Als gevolg daarvan start de gemeente meer handhavingsacties op. Het behalen van de uitvoering van de inspecties staat niet onder druk in Barneveld en in die zin is er een actueel beeld van de door de GGD vastgestelde kwaliteit beschikbaar.

Sturing op IKC in de gemeente Barneveld

Bij twee schoolbesturen in de gemeente Barneveld treffen we in dit onderzoek de situatie aan van een IKC-directeur die in dienst is van het schoolbestuur en naar buiten toe het aanspreekpunt vormt voor het IKC. De directeur stuurt zowel de school als de voorschool aan. Ook de intern begeleider vervult taken voor de school én voor de voorschool. De kwaliteitszorg op de vroegscholen is voldoende. Dat geldt echter niet voor beide voorscholen. Wel is er bewustzijn op de noodzaak van verbetering op dit punt, zodat de uitgangspunten van het IKC inderdaad effect hebben op een ononderbroken ontwikkelingsgang van kinderen.

Omdat de kans bestaat dat er sprake is van vermenging van publieke en private middelen, wijzen we de besturen op hun verantwoordelijkheid in deze. Het bestuur c.q. het schoolbestuur/de houder kinderopvang moet(en) ervoor zorgen dat er geen vermenging van middelen plaatsvindt.

Hoe vindt verantwoording plaats over gerealiseerde kwaliteit?

Barneveld vraagt van de betrokkenen om de resultaatsafspraken over de doorgaande lijn jaarlijks aan te leveren. Het betreft cijfers over bereik en aantallen doelgroepeuters en ook over kwaliteitsaspecten zoals de ontwikkelingsgroei die bij de kinderen wordt vastgesteld op de domeinen taal, rekenen en sociaal emotionele ontwikkeling.

Deze informatie geeft aanleiding tot discussiepunten en aanbevelingen op beleidsniveau en wordt gedeeld met de werkgroep vve en op hoofdlijnen op LEA niveau. In het clusteroverleg dat de vve-specialist heeft met de combinatie van voorschool met basisscholen wordt de Monitor ook besproken. Recent is de 'Peutermonitor'

ingevoerd om in een constante cyclus allerlei aspecten te kunnen volgen.

Voor de evaluatie van het uitvoeringsproces is de Quickscan vve beschikbaar. Houders en schoolbesturen kunnen met behulp van deze lijst een inschatting maken van hun eigen ontwikkeling.

Kwaliteits- verantwoordingscyclus op alle niveaus?

Uit alle gesprekken met de diverse partners komt het volgende beeld naar voren. De gemeente heeft een heldere visie op kwaliteit van kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie. Ook werkt de gemeente de beleidsvisie uit in voor de gemeente Barneveld passende initiatieven. Een actueel voorbeeld daarvan is de pilot die is opgezet om te doorgonden welke alternatieven er denkbaar zijn voor de 16-uursregeling voor kinderopvang.

Daarnaast faciliteert de gemeente de uitvoering van locatie-initiatieven en de evaluatie daarvan. Een voorbeeld is de ondersteuning bij de inzet van extra woordenschatprogramma op een combinatie van een voor- en een vroegschool.

Er is sprake van een systematisch opgezette kwaliteitscyclus die aanzet tot verbetering. De partners in dit onderzoek zien dat vrijwel alle betrokkenen hun rol nemen, maar voor enkelen van hen is de vraag of de gemeente op aspecten meer zou kunnen verwachten van de houders en de schoolbesturen. Een voorbeeld dat genoemd wordt is de 'Quickscan'; in hoeverre zou de gemeente een analyse kunnen vragen van alle ingevulde quickscans per cluster om conclusies voor kwaliteitsverbetering? Daarmee zou het kwaliteitsdenken bij de peuteropvang en bij schoolbesturen zich nog verder in samenhang kunnen ontwikkelen. Een van de gesprekspartners geeft aan dat verantwoording niet alleen afhankelijk moet zijn van de externe vraag van de gemeente. Ook binnen de eigen kring in het management gesprek met de betreffende houder of directie kan het meer aandacht krijgen. Dat is in paragraaf 3.2. als ontwikkelpunt benoemd. Het bewustzijn van het streven naar bepaalde opbrengsten is niet iets dat voorbehouden is aan de gemeente.

Wat betreft kinderopvang vindt de verantwoording over de uitvoering van de taken aan de gemeenteraad plaats in de vorm van een jaarverslag.

Uiteraard levert de GGD daarnaast jaarlijks een kwaliteitsbeeld van de locaties aan de gemeente. Daarin vervullen de risicoprofielen een signalerende rol.

De houders nemen hun verantwoordelijkheid door tekortkomingen die zijn geconstateerd door de GGD en waarop de gemeente hen aanspreekt, te herstellen.

De huidige verantwoordingssystematiek van de partners aan de gemeente Barneveld draagt inhoudelijk bij aan de kwaliteit van vve, aldus de betrokkenen. De gemeente kan zich afvragen of de balans tussen 'pressure and support' goed genoeg is met het oog op de beleidsuitvoering in de praktijk door kinderopvangorganisaties en

schoolbesturen. Een voorbeeld is dat de ontwikkelingsresultaten van doelgroepkleuters nog niet op het niveau zijn dat de gemeentelijke partners wenselijk achten om een goede start te maken in groep 3. Wat is er nodig om dat wel te realiseren vanuit de gemeente en vanuit de schoolbesturen? Wanneer is de gemeente of: zijn de partners tevreden? Het gaat hierin om enerzijds de gezamenlijke verantwoordelijkheid en anderzijds de eigen bijdrage aan de vve-opdracht in de gemeente.

Samenwerking

Wat is de relatie tussen de samenwerking in de gemeente en de kwaliteit van vve en kinderopvang op de locaties?

In Barneveld wordt er nauw samengewerkt in een overzichtelijke bestuurlijke overlegstructuur, met korte lijntjes naar alle betrokkenen.

Er is een stevige bestuurlijke overlegstructuur, ingebed in GOAB en LEA

In Barneveld vallen handhaving en toezicht op kinderopvang evenals het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (inclusief vve) onder verantwoordelijkheid van dezelfde wethouder. Het overlegplatform LEA, bememd door vertegenwoordigers van schoolbesturen primair en voortgezet onderwijs en kinderopvang werkt vanuit een visiedocument (2018) met daarin onder meer de thema's leren, educatief partnerschap, laaggeletterdheid, doorlopende leerlijn zorg en kansongelijkheid. In vier werkgroepen wordt uitvoering gegeven aan deze thema's. Het betreft de werkgroepen vve, resultaatafspraken, taalklas en laaggeletterdheid. De werkgroepen hebben een vastgestelde frequentie van samenkomst, een vaste samenstelling en eigen opdrachten gezien de doelen gerelateerd aan het visiedocument en wettelijke vereisten.

De prioriteit van de gemeente ligt vanaf 2019 bij de aanpak van laaggeletterdheid. In de daarmee samenhangende overlegstructuur wordt ook de werkgroep vve betrokken. Een recente activiteit van de werkgroep laaggeletterdheid met effecten voor het onderwijs is de ontwikkeling van 'menukaarten' om laaggeletterdheid aan te pakken. Binnen de LEA is vastgesteld dat elke school drie onderdelen van de menukaart Taalproducten kiest en toepast ten behoeve van leerlingen met een taal(ontwikkelings)achterstand.

Dat kan ook de samenwerking betreffen met de netwerk partners van de school.

Veel zaken in de samenwerking worden positief gewaardeerd

De partners noemen de betrokkenheid van de gemeente Barneveld op jonge mensen in achterstandsituaties unaniem als een sterk punt. Daarnaast wordt de vorming van de clusters en in sommige gevallen daarbinnen de vaste combinaties van voor- en vroegschool als een kans gezien om de inhoudelijke afstemming op een hoger niveau te brengen. Het face-to-face contact rondom jonge kinderen en hun ouders helpt om continuïteit te realiseren. Dat is belangrijk waar het

gaat om het voortdurend stimuleren van de ontwikkeling van deze kinderen.

De partners zijn ook te spreken over de professionaliteit op het gebied van het jonge kind die beschikbaar is in de gemeente. Bijvoorbeeld de coach-on-the-job vanuit de JGZ die ondersteunt bij 'lastig te lezen gedrag' van kinderen. Een ander voorbeeld is de vve specialist die de praktijk van de uitvoering goed kent en kan ondersteunen op praktisch en beleidsmatig niveau.

De schoolbesturen die wij in het inderzoek gesproken hebben zijn positief over de samenwerking met de voorscholen die zij vormgeven in een Integraal Kind Centrum.

De samenwerking van de partners in de kinderopvang met de GGD ontwikkelt zich ook verder.

De gemeente heeft nog weinig ervaring met 'Streng aan de poort'. Dit komt omdat er zo weinig aanvragen zijn voor kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang. Zowel gemeente als GGD staan wel achter de aanpak van deze nieuwe werkwijze.

Een paar keer per jaar is er een regionaal overleg waarbij de regionale gemeenten, de GGD en de VNG en soms DUO aanwezig zijn.

Ontwikkelingen, nieuwe wetgeving en knelpunten komen aan de orde, evenals de planning en voortgang van de inspecties. Dat ook meer inhoudelijke onderwerpen aan de orde komen wordt door gemeente en GGD als positief ervaren.

Om de houders goed te informeren stuurt de medewerker kinderopvang informatie die bijvoorbeeld van GGD GHOR of de brancheorganisaties komt, door naar de houders.

Zoals al eerder is vermeld, is het voeren van een dialoog tussen GGD en houder nog wennen voor beide partijen.

Het herstelaanbod werkt goed om de locatie snel weer op een voldoende kwalitatief niveau te brengen.

Een paar dingen kunnen nog beter

Niet elk team van pedagogisch medewerkers is op dezelfde manier geschoold; sommigen hebben bijvoorbeeld in plaats van de driejarige opleiding in het werken met het vve programma een één jaar durende opleiding gevolgd. Dat kan betekenen dat hun 'oefentijd' wat minder is geweest. De vragen die pedagogisch medewerkers over de toepassing van vve in de praktijk hebben zullen ongetwijfeld verschillen. De IKK-coach en de HBO-coach zullen daar op in (moeten) spelen. Daarmee helpen zij de beroepskrachten om hun competentie in de uitvoeringspraktijk van vve te vergroten.

In het gesprek met de partners komt naar voren dat de samenwerking door het bestuur soms teveel op het bordje van de schoolleiding wordt gelegd. Het zou beter zijn voor de kwaliteit van vve dat de bestuurders daar op aangesproken worden en zich daar zichtbaar aan verbinden. De IKC constructie vormt daar een mooie basis voor. De

partners brengen dit naar voren omdat zij veronderstellen dat schoolbesturen een krachtige impuls kunnen geven aan beleid en aan realisatie van vve-doelen in de gemeente.

Er is regelmatig op een aantal (voor)scholen in Barneveld tekort aan vve-geschoolde pedagogisch medewerkers en leraren onderbouw. Continuïteit is een erg belangrijk gegeven als samenwerking op kwaliteit op de agenda staat. Er is in de huidige omstandigheden meer dan anders verloop bij personeel. Dat 'bedreigt' de samenwerking en dus: de ontwikkeling van vve.

De samenwerking tussen de GGD en de gemeente verloopt goed. De gemeente vindt de leesbaarheid van de rapporten van de GGD er niet op vooruit is gegaan sinds de nieuwe regels worden toegepast. De medewerker kinderopvang zal bij een volgend overleg met de GGD voorstellen om te komen tot een drie-gesprek voor registratie van een houder. Voordat de houder is geregistreerd komt het dan tot een gesprek tussen gemeente, GGD en houder. Daarbij komen de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en verwachtingen aan de orde. Dit om kennis te maken en duidelijkheid te scheppen naar elkaar.

In de samenwerking liggen kansen voor verbetering

We zien dat de samenwerking binnen de gemeente formeel vastgelegd is in gezamenlijke overleggen op bestuurlijk en uitvoerend niveau. We zien ook dat er inhoudelijk stevige kaders liggen voor beleid, kwaliteit en subsidievoorwaarden.

De partners stellen dat de samenwerking om verschillende redenen nog verder verbeterd kan worden. De belangrijkste suggesties voor aanpassing of verbetering die wij in de gesprekken met de partners optekenden zijn hier opgenomen.

- Overleggen tussen partners zouden om kwaliteitsdoelen tot stand te brengen een meer opbrengstgericht karakter moeten hebben.
- De gemeente zou in het belang van continuïteit voor de ontwikkeling van jonge kinderen naast de houders ook de schoolbesturen nog meer kunnen stimuleren tot specifiek beleid voor jonge kinderen met achterstanden.

Tot slot

Zowel in de kinderopvang (IKK, Besluit Basisvoorwaarden Kwaliteit VE) als in het primair onderwijs (herziening gewichtenregeling, afschaffen Cito toetsen onderbouw) vinden ingrijpende veranderingen rondom vve plaats. En ook de gemeente wordt met forse uitdagingen geconfronteerd (realisatie verplicht voorschool aanbod van 16 uur, inzet HBO coach). Er ligt een stevige basis van samenwerking tussen alle partners om deze en andere ontwikkelingen in een tijd van jaarlijks fluctuerende budgetten te realiseren.

De aandacht voor het welzijn van het jonge kind staat in de

gemeente Barneveld hoog op de agenda. Alle samenwerkingspartners willen dit zo houden. De weg voor verdere verbetering ligt open.

5 . Reactie van de gemeente

Hieronder geeft het college van b&w een reactie op de uitkomsten van het onderzoek. De gemeente geeft aan hoe ze hier samen met de partners mee aan de slag gaat.

Wij zijn erg tevreden met de uitkomsten van dit onderzoek. Alle inspanningen – zowel die van de gemeente als onze samenwerkingspartners - in de afgelopen jaren zien we terug in de uitkomsten van dit rapport. De gezonde ontwikkeling van het jonge kind staat hoog op de agenda in de gemeente Barneveld en daar willen we ons voor blijven inzetten met alle samenwerkingspartners. We gaan dus op dezelfde voet door met onze partners en gaan in gezamenlijkheid aan de slag met de suggesties uit het rapport om nog beter samen te werken en gaan voortvarend aan de slag om de taken die nog beter kunnen aan te pakken.